

Додаток 1

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Введено в дію наказом від 08.05 2020 р.
№ 0302-1/167

Ректор В.С. Бакіров

« 08 » _____ 2020 р.

ТИМЧАСОВИЙ СТАНДАРТ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ Третій (освітньо-науковий) рівень
(назва рівня вищої освіти)

СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ Доктор філософії
(назва ступеня вищої освіти)

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 03 «Гуманітарні науки»
(шифр та назва галузі знань)

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ _____ 033 «Філософія»
(код та найменування спеціальності)

Затверджено вченою радою університету « 27 » квітня 2020 року,
протокол № 8.

I – Преамбула

Тимчасовий стандарт вищої освіти за __третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти _____ ,

(назва рівня вищої освіти у родовому відмінку)

у галузі знань _____ **03 «Гуманітарні науки»** _____

(шифр та назва галузі знань)

Спеціальність _____ **033 «Філософія»** _____

(код та найменування спеціальності)

Ступінь вищої освіти _____ **доктор філософії** _____

(назва ступеня вищої освіти у називному відмінку)

Розробники Тимчасового стандарту:

КАРПЕНКО Іван Васильович – д. філос. наук, проф., декан філософського факультету;

ГОЛКОВ Сергій Олексійович – к. філос. наук, доц., доцент кафедри теоретичної і практичної філософії імені професора Й.Б. Шада;

ПЕРЕПЕЛИЦЯ Олег Миколайович – д. філос. наук, завідувач кафедри теоретичної і практичної філософії імені професора Й.Б. Шада;

ПЕТРЕНКО Дмитро Володимирович – д. філос. наук, завідувач кафедри теорії культури і філософії науки

Тимчасовий стандарт розглянуто та схвалено на:

1.1. Вченій раді факультету/інституту: протокол № 4 від

« 20 » _____ 03 _____ 2020 р.

Голова Вченої ради факультету _____ І.В. Карпенко

1.2. Методичній комісії факультету/інституту:

протокол № 7 від « 08 » _____ 03 _____ 2020 р.

Голова методичної комісії факультету _____ С.О. Голіков

II Загальна характеристика

Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий) рівень
Ступінь вищої освіти	Доктор філософії
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	033 Філософія
Форми навчання	Денна, заочна.
Освітня кваліфікація	Науковий ступінь «Доктор філософії» Спеціальність 033 «Філософія» Освітня програма «Філософія»
Кваліфікація в дипломі	Ступінь вищої освіти – доктор філософії Спеціальність – філософія
Опис предметної області	<p><i>Об'єкт діяльності:</i> комплекс досліджуваних проблем у сфері сучасного філософського знання, ефективність їх розв'язання для поступу філософської науки; формування нових стратегій міждисциплінарного і трансдисциплінарного дослідження.</p> <p><i>Цілі навчання:</i> підготовка фахівців з філософії, здатних розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності у сфері філософії та гуманітаристики, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та вдосконалення професійної практики.</p> <p><i>Теоретичний зміст предметної області:</i> комплекс ідей, понять, категорій, теорій, принципів, методів, концепцій, підходів, стратегій філософії як фундаментального способу культурної рефлексії; функціонування і трансформація інтелектуальних практик.</p> <p><i>Методи, методики та технології:</i> комплекс філософських і міждисциплінарних методів, методологічні підходи сучасної філософії, поширення та презентації результатів досліджень.</p> <p><i>Інструменти та обладнання:</i> комунікаційне обладнання, інформаційні засоби, що застосовуються у професійній діяльності.</p>
Академічні права випускників	Можливість навчатися за докторськими програми в галузі 03 – Гуманітарні науки, зокрема за спеціальністю 033 - Філософія.
Працевлаштування випускників	Програма готує науковців-філософів, викладачів вищих навчальних закладів, здатних організовувати і проводити освітньо-наукову роботу. Зокрема:

	1237 – керівники науково-дослідних підрозділів, 2443.1 – наукові співробітники (філософія), 2443.2 – філософ, експерт із суспільно-політичних питань, консультант із суспільно-політичних питань (у партіях та інших громадських організаціях)
--	---

III Обсяг кредитів ЄКТС, необхідних для здобуття відповідного ступеня вищої освіти

Обсяг освітньої складової освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії становить 40 кредитів ЄКТС.

IV Перелік компетентностей випускника

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері філософії, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.
Загальні компетентності	<ol style="list-style-type: none"> 1. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). 2. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. 3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. 4. Здатність планувати та управляти часом. 5. Здатність працювати в міжнародному контексті. 6. Здатність розробляти проекти та управляти ними. 7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. 8. Здатність спілкуватися іноземною мовою. 9. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності). 10. Здатність бути критичним і самокритичним.
Спеціальні (фахові) компетентності	<ol style="list-style-type: none"> 1. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у філософії та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з філософії та суміжних галузей. 2. Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень українською та іноземною мовами, глибоке розуміння іншомовних наукових текстів за напрямом досліджень. 3. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у

- вищій освіті, володіти сучасними методиками викладання.
4. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру в сфері філософії, доказово й обґрунтовано викладати результати дослідження, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень.
  5. Здатність застосовувати методи філософського і міждисциплінарного дослідження, виявляти їх евристичні можливості та межі, використовувати релевантний дослідницький інструментарій.
  6. Здатність здійснювати науково-дослідницьку діяльність у сфері філософії та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках індивідуально та у науково-дослідних групах (колективах).
  7. Здатність дотримуватись етики досліджень, а також правил академічної доброчесності в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності.
  8. Здатність самостійно формулювати та аргументувати актуальні філософські ідеї.
  9. Навички критичного аналізу та інтерпретацій філософських текстів (у тому числі іноземною мовою).
  10. Уміння аналізувати стан та прогнозувати перспективи розвитку досліджень філософських проблем спеціальних фахових дисциплін, які відносяться до сфери наукових інтересів дослідника.
  11. Уміння використовувати фахові філософські знання в процесі консультування із суспільно-політичних та ідеологічних проблем органів влади та управління, громадських організацій.
  12. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
  13. Навички організації та проведення дискусій, активної участі у критичному фаховому діалозі.

V Нормативний зміст підготовки доктора філософії, сформульований у термінах результатів навчання

1. Мати передові концептуальні та методологічні знання з філософії і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку, отримання нових знань та/або здійснення інновацій.
2. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми філософії державною та іноземною мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних міжнародних наукових виданнях.
3. Ефективно застосовувати у фаховій діяльності знання основних положень теоретичної та практичної філософії, історії світової та вітчизняної філософської думки, а також основних напрямів та провідних тенденцій у сучасній світовій філософії.
4. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, прикладних досліджень, наявні літературні дані; аналізувати досліджувану проблему з урахуванням широкого інтелектуального та соціокультурного контекстів.
5. Планувати і виконувати теоретичні дослідження з філософії та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасного інструментарію, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.
6. Глибоко розуміти загальні принципи та методи філософських наук, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері філософії та у викладацькій практиці.
7. Уникати виявів академічної недоброчесності у власних наукових дослідженнях та у сфері викладацької діяльності.
8. Здатність самостійно досліджувати філософські проблеми, актуалізувати їх та продукувати нові філософські ідеї.
9. Здатність здійснити оригінальне філософське дослідження, що базується на критичного аналізу філософських текстів та оригінальній їхній інтерпретації та забезпечене необхідним філософським, науковим апаратом.
10. Спроможність вільно спілкуватися іноземною мовою в конкретній професійній/ фаховій сфері з урахуванням особливостей використання професійної/ фахової лексики, усно та письмово презентувати наукові результати іноземною мовою відповідно до вимог міжнародних стандартів.
11. Здатність детально розробляти та переконливо презентувати групі кваліфікованих дослідників добре обґрунтований план дослідження для вирішення важливої філософської проблеми, організувати дослідницьку діяльність відповідно до затвердженого плану.
12. Спроможність організувати та провести дискусію, стимулювати аудиторію до висловлень, коректувати, направляти дискусійний діалог на відповідність

його меті, темі, характеризувати стан філософської проблеми, спираючись на найбільш конструктивні, переконливі виступи опонентів.

13. Спроможність критично оцінювати і прогнозувати суспільно-політичні і культурні події та явища на підставі належного обсягу фахових філософських знань з метою надання консультативних послуг державним установам та громадським організаціям.

14. Здатність користуватися фаховим знанням як засобом високої комунікативної активності.

15. Знання методик і форм організації та здійснення навчального процесу в вищій школі; критеріїв відбору, принципів структурування змісту навчальної дисципліни, сучасних інтерактивних методів навчання студентів, специфіки застосування новітніх освітніх технологій у вищій школі, особливостей організаторської, координаційної та управлінської діяльності у вищого навчального закладу.

16. Спроможність ефективно, плідно та фахово комунікативно взаємодіяти з філософською, науковою спільнотою у міжнародному контексті.

VI Форми атестації здобувачів вищої освіти

Форми атестації здобувачів вищої освіти	Атестація здобувачів освітнього рівня доктора філософії здійснюється у формі публічного захисту дисертаційної роботи.
Вимоги до дисертації на здобуття ступеня доктора філософії	<p>Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії є самостійним розгорнутим дослідженням, що пропонує розв'язання комплексної проблеми в сфері філософії або на її межі з іншими спеціальностями, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.</p> <p>Дисертаційна робота не повинна містити академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації.</p> <p>Дисертаційна робота та її автореферат мають бути розміщені на сайті закладу вищої освіти (наукової установи).</p> <p>Дисертаційна робота має відповідати іншим вимогам, встановленим законодавством.</p>

VII Вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти

У закладі вищої освіти (ЗВО) повинна функціонувати система забезпечення закладом вищої освіти якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості), яка передбачає здійснення таких процедур і заходів:

- 1) визначення принципів та процедур забезпечення якості вищої освіти;
- 2) здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм;
- 3) щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних і педагогічних працівників закладу вищої освіти та регулярне оприлюднення

результатів таких оцінювань на офіційному веб-сайті ЗВО, на інформаційних стендах та в будь-який інший спосіб;

4) забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників;

5) забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи студентів, за кожною освітньою програмою;

6) забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом;

7) забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації;

8) забезпечення дотримання академічної доброчесності працівниками закладів вищої освіти та здобувачами вищої освіти, у тому числі створення і забезпечення функціонування ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату;

9) інших процедур і заходів.

Система забезпечення закладом вищої освіти якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості) за поданням закладу вищої освіти оцінюється Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти (НАЗЯВО) або акредитованими ним незалежними установами оцінювання та забезпечення якості вищої освіти на предмет її відповідності вимогам до системи забезпечення якості вищої освіти, що затверджуються НАЗЯВО, та міжнародним стандартам і рекомендаціям щодо забезпечення якості вищої освіти.

VIII Перелік нормативних документів, на яких базується Стандарт вищої освіти

A. Офіційні документи:

1. ESG 2015 (Стандарти та рекомендації із забезпечення якості в ЄПВО) – https://ihed.org.ua/wp-content/uploads/2018/10/04_2016_ESG_2015.pdf

2. EQF 2017 (Європейська рамка кваліфікацій) – <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/ceed970-518f-11e7-a5ca-01aa75ed71a1/language-en>;
<https://ec.europa.eu/ploteus/content/descriptors-page>

3. QF EHEA 2018 (Рамка кваліфікацій ЄПВО) – http://www.ehea.info/Upload/document/ministerial_declarations/EHEAParis2018_Communique_AppendixIII_952778.pdf

4. ISCED (Міжнародна стандартна класифікація освіти, МСКО) 2011 – <http://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/international-standard-classification-of-education-isced-2011-en.pdf>;
<http://uis.unesco.org/en/topic/international-standardclassification-education-isced>

5. ISCED-F (Міжнародна стандартна класифікація освіти – Галузі, МСКО-Г) 2013 – <http://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/international-standardclassification-of-education-fields-of-education-and-training-2013-detailed-fielddescriptions-2015-en.pdf>

6. Закон «Про вищу освіту» – <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.

7. Закон «Про освіту» – <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
8. Національний класифікатор України: Класифікатор професій ДК 003:2010. – <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10>
9. Національна рамка кваліфікацій – <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п>.
10. Перелік галузей знань і спеціальностей, 2015 – <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-п>.
11. Указ Президента України «Питання європейської та євроатлантичної інтеграції» від 20 квітня 2019 р. № 155/2019 – <https://www.president.gov.ua/documents/1552019-26586>
12. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах) № 261 від 23 березня 2016 р.
13. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти, затвержені наказом Міністерства освіти і науки України від 01.06.2017 р. № 600 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 01.10.2019 р. № 1254), схвалені сектором вищої освіти Науково-методичної Ради Міністерства освіти і науки України (протокол № 3 від 21 червня 2019 р.);

Інші рекомендовані джерела

1. Проект ЄС TUNING (прикладі результатів навчання, компетентностей) <http://www.unideusto.org/tuningeu>.
2. Національний глосарій: вища освіта, 2014 – <http://erasmusplus.org.ua/korysna-informatsiia/korysni-materialy/category/3-materialynatsionalnoi-komandy-ekspertiv-shchodo-zaprovadzhennia-instrumentiv-bolonskohoprotsesu.html?start=80>
3. Рашкевич Ю.М. Болонський процес та нова парадигма вищої освіти: монографія – <http://erasmusplus.org.ua/korysna-informatsiia/korysnimaterialy/category/3-materialy-natsionalnoi-komandy-ekspertiv-shchodozaprovadzhennia-instrumentiv-bolonskoho-protsesu.html?start=80>
4. Розроблення освітніх програм: методичні рекомендації – <http://erasmusplus.org.ua/korysna-informatsiia/korysni-materialy/category/3-materialynatsionalnoi-komandy-ekspertiv-shchodo-zaprovadzhennia-instrumentiv-bolonskohoprotsesu.html?start=80>.

Пояснювальна записка

Тимчасовий стандарт вищої освіти містить обов'язкові вимоги до компетентностей і результатів навчання здобувачів, що визначають специфіку підготовки докторів філософії зі спеціальності 033 філософія.

Матриця відповідності визначених Стандартом компетентностей дескрипторам НРК та матриця відповідності визначених Стандартом результатів навчання та компетентностей представлені в Таблицях 1 і 2.

Заклад вищої освіти при формуванні освітніх програм може зазначити додаткові вимоги до компетентностей і програмних результатів навчання, а також запроваджувати додаткові форми атестації здобувачів вищої освіти.

Таблиця 1. Матриця відповідності визначених Стандартом компетентностей дескрипторам НРК

<i>Класифікація компетентностей за НРК</i>	<i>Знання</i>	<i>Уміння</i>	<i>Комунікація</i>	<i>Автономія та відповідальність</i>
<i>Загальні компетентності</i>				
<i>ЗК1</i>	<i>x</i>	<i>x</i>	<i>x</i>	<i>x</i>
<i>ЗК2</i>	<i>x</i>	<i>x</i>	<i>x</i>	<i>x</i>
<i>ЗК3</i>	<i>x</i>	<i>x</i>	<i>x</i>	
<i>ЗК4</i>		<i>x</i>	<i>x</i>	<i>x</i>
<i>ЗК5</i>	<i>x</i>	<i>x</i>	<i>x</i>	<i>x</i>
<i>ЗК6</i>	<i>x</i>	<i>x</i>	<i>x</i>	<i>x</i>
<i>ЗК7</i>	<i>x</i>	<i>x</i>		
<i>ЗК8</i>	<i>x</i>	<i>x</i>	<i>x</i>	
<i>ЗК9</i>		<i>x</i>	<i>x</i>	
<i>ЗК10</i>		<i>x</i>		<i>x</i>
<i>Спеціальні фахові компетентності</i>				
<i>СК1</i>	<i>x</i>	<i>x</i>	<i>x</i>	<i>x</i>
<i>СК2</i>	<i>x</i>	<i>x</i>	<i>x</i>	
<i>СК3</i>	<i>x</i>	<i>x</i>	<i>x</i>	<i>x</i>
<i>СК4</i>	<i>x</i>	<i>x</i>	<i>x</i>	
<i>СК5</i>		<i>x</i>	<i>x</i>	
<i>СК6</i>		<i>x</i>	<i>x</i>	<i>x</i>
<i>СК7</i>		<i>x</i>	<i>x</i>	<i>x</i>
<i>СК8</i>	<i>x</i>	<i>x</i>		<i>x</i>
<i>СК9</i>		<i>x</i>		<i>x</i>
<i>СК10</i>	<i>x</i>	<i>x</i>		
<i>СК11</i>		<i>x</i>	<i>x</i>	
<i>СК12</i>		<i>x</i>	<i>x</i>	<i>x</i>
<i>СК13</i>	<i>x</i>	<i>x</i>	<i>x</i>	<i>x</i>

